

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu iese de doua ori pe septem-
briu: joi si duminica. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditura
foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani
gata, prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiul pnenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumtate de anu 5. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr. 4. ANULU XII.

Sabiu, in 12 Ianuaru 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumtate de anu 4. fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl.
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Centralismu si federalismu.

(c) Pecandu tota lumea era de credinta, ca patent'a din 26 Februaru a invinsu toate obstaculele, Transilvani'a si era tramissu deputatii in senatulu imperialu si in Vienn'a urmau serbatori peste serbatori, unii omeni si ascutia armele in ascunsu si ascepta tempulu binevenitu spre a ataca produc-tulu acelei patente: centralismulu.

Tempulu acest'a si sosi, caci acusi se deda ocaziune diuareloru de tote colorile a scrii despre crisa ministeriala, despre necesitatea de a repasi ori ministrulu Schmerling ori ministrulu Rechberg din ministeriu.

Suntemu celu pucinu de credinti'a, ca sipreste acelu periculu amu trecut. Inse in dtele din urma veni Press'a din Vienn'a se ne inspaimente prin unu articulu de fondu, aretandu-ne periculu amenintatori din afara si nesolidaritatea in-lantru. Ea cerea imperiosu mesuri impacatoare de tote elementele in momentele estreme, si cu dreptate. Avemu dar inca cuventu de a crede. ca acei carii au sörtea imperiului adi in mana, nu suntu petrunsi de cerintiele tempului si impregiariloru nöstre, si e dar esplicabilu candu vedemu, ca cei din castrele federalistice si vera capulu si incepu a ironisa centralismulu.

Eata cum descrie o foia de colöre federalistica situatiunea in anim'a centralismulu.

„Pre langa cea mai buna voia nu va sa mörga mai de parte, scamatoriele oportunitatii si transactiunei nu mai au efectu, ascunderea si acoperirea lucrurilor nu mai ajuta nimic'a. In ministeriu chiaru au eruptu o crisa, in urm'a carei s'au escatu conflicte intre cas'a ablegatiloru si regimu de o insemnate, alu cärei sferistu nu se pöte prevedea. Inainte cu patru septemäni era vorb'a, ca ori Schmerling ori Rechberg sa devina victim'a spiritulu tempului, astadi inse pöte vedea ori si cine, ca steu'a amenduroru va sa apuna. Finitulu celu tristu alu politicei la parere numai nemtiesci a lovit pe contele Rechberg in anima, nemultumirea casei ablegatiloru au sguduitu amara era asteptarii, care acum se afla in fasii. Ce pöte contele Rechberg decisivu raspunde la interpelatiunea in caus'a Schleswig-Holsteiniana, de öre ce elu au provocatu de atati'a ani necesitatea unei politice nemtiesci din partea Austriei si in fapta au gonitu totu alte scopuri!

„Noi intr'aceea ne indoimu despre aceea, ca adeca respunsulu la interpelatiune va fi decisatoriu asupr'a sortiei imprumutulu. Spre a putea veni in impregiarü cá prussianii, nu se cere numai unu ministeriu reactionariu, ci si o reprezentantia de poporu cu consequintia de feru.“

„In cas'a de susu au venitu in conflictu eminente elementele liberale, federalistice si revolutionarie cu ocaziunea asediarei bugetulu, nu din altu ceva decâtu din cestiunea egalei indreptatiri.

„Principele constitutionale ale contelui Auersperg impunu opiniiloru archiepiscopulu Rauscher si generalulu Clam Gallas; viitoriulu Austriei in sa este in efeptuirea principiiloru federalistice, care au fostu aperate eclatantu in mai multe renduri de eloquentulu conte Leo Thun. Cas'a ablegatiloru, se intelege, nu consimte cu refusarile cele multe a le casei de susu, si in cercurile centralistice se vorbesce seriosu de o revisiune a constitutiunei in favörea a u t o c r a t i e i finantiale a casei ablegatiloru. Unde sa-si caute domnulu de Schmerling ajutoriulu seu, candu chiaru ömenii lui cutéza a se ocupá cu astfelu de idei.

„Se vorbesce multu de conchiamarea dietei ungare si croate. Noi credemu acestoru sciri, pentruca vedemu necesitatea imperiosa de acestu pasu. Noi ne bucurámu si pentru aceea, pentruca stagnatiunea va fi odata intrerupta,

nu potemu in sa ascunde, ca rezultatulu doritu de intregulu imperiu nu se pöte realisa fara de mutarea sistemulu si fara de schimbarea persöneloru din capulu trebiloru.“ (Va urmá.)

Darea de luxu.

In siedintiele din urma ale senatulu imperialu s'au adusu si s'au desbatutu o contributiune nöua: contributiunea pentru luxu.

Déca amu definí cuventulu acest'a, apoi amu affá, ca luxulu e o trebuintia mai strita a vietiei, o trebuintia facuta, o lipsa cautata, fara de care adica potemu traí.

Elu se nasce din bunastarea materiala a unui individu, a unei familii, a unei societati, seu a unui poporu. Dar fiindca luxulu sporesce si prin cultura, asiá incátu celu cultu totdeun'a are mai multe trebuintie decâtu celu necultu, ba are trebuintie, care celu necultu pöte nici dupa nume nu le cunöce: pentru aceea e greu a trage o linia de demarcare intre obiectele de luxu si obiectele de trebuintia. Unu diuariu de esemplu pentru unu omu cultu este o trebuintia, ce o simte förte greu, fara de care mai nu mai pöte traí, pe candu pentru celu necultu diuarele d'abiá esista dupa nume, si loculu loru lu suplinescu intálnirile si conversáriele lui personale.

Regimulu a luatü dreptu normativu la definitiunea luxulu tinerea de servitori, caci si carutie, si pe acestea a pusu o contributiune nöua, carea, dupa cumu espuseramu in numerulu trecutü, are sa 'mmultiésca veniturile statulu cu unu millionu florini pe anu.

Intre cele 600 si atátea de milliöne, ce le 'nghitu spesele statulu pe totu anulu, cu unu millionu nu depar'e vomu sari, si mai ni se pare, ca perderea morala in ochii cetatieniloru statulu va fi mai mare decâtu castigulu materialu. Cumca acest'a fu si parerea multoru ablegati din senatulu imperialu, se vede de acolo, ca venindu la votare intrebarea: ca primí-se-va proiectulu pusu pe més'a Camerei, ori trece-se-va la ordinea dílei? maioritatea — de si nu scimu tocmai cifrele, — ce volá primirea lui, a fostu förte mica. Ba si dupace se votasera 5 paragrafi si venise alu sieselea la ordine (care prescrie, ca ori cine are cai de calaritu ori de trasura propri, ori i tine trei luni pentru trebuintia sea, platesce darea de luxu.) 46 ablegati votara pentru primirea lui, ear mai totu atátia — 40 — incontr'a lui; si si acesta maioritata se castiga numai prin aceea, ca mai multi ablegati nu se scolaru de pe scaune, — ceace apoi presedintele o luá dreptu vointia de a nu vota de locu.

Dintre toti ablegatii din senatulu imperialu Ardelenii si Polonii pasira mai cu energia incontr'a acestei sarcine nöue, espunendu cu temeiri destulu de tari, ca ea pentru aceste tieri este nepracticabila si nedrépta.

Dintre Ardeleni vorbi mai cu séma Groisz incontr'a introducerei acestei dári nöue, pecandu poporulu, coplestitu de dările de pán' acum, totu ascepta vreo inlesnire. Baritiu si Gull vorbira apoi in decurgerea desbaterei, cel'a cá etatea servitoriloru sa se compute nu dela 14. ci dela 16 ani insusu, ear cest'a cá ori sa se stérgea taxele de pán' acum pentru servitori, ori sa nu se introduce si in Transilvani'a acesta contributiune.

Dintr'o depesia telegrafica venita la „Herm. Ztg.“ etc. vedemu, ca proiectulu de lege privitoriu la contributiunea pentru luxu s'a luatü in cas'a ablegatiloru, la a dóu'a citire; si credemu cu totu dreptulu, ca primindu-se din partea casei ablegatiloru si la a treia citire si astfelu devenindu articulu de lege, din partea casei magnatiloru, (in carea oppositiunea este si mai mica decâtu in cas'a de josu,) nu se va

reieptă, și primindu apoi sancțiunea p. n., va fi lege obligatorie pe anulu acest'a.

Noi Români suntemu unu poporu, care de signu facemu puțin luxu, și de aceea pôte și legea acest'a nouă pre noi ne va atinge mai puțin decâtu pre alții. Cu toate acestea ne tememu, ca ea pelânga cei multi avuți va nimeri și pre multi seraci, pentru cari amu pot' dîce cu dreptulu, ca servitorii, carutiile și caii suntu mai multu semne de lipsa, decâtu de mbuibare. La t'ota 'ntemplarea in sa amu dori in interesulu poporului și alu regimului, că cestu din urma sa-si ințipar'esea afundu adeveturile, ce le pronunțâ cu ocasiunea desbaterei acestei legi ablegatulu Dr. Berger: ca senatulu imperialu n'aru trebui numai sa totu voteze dâri preste dâri, ci mai vertosu sa caute a mputinâ spesele statului pretotindenea, unde e cu potintia!

Dela senatulu imperialu.

Cas'a de susu continuă in siedintia 21. din 3/15 Ianuaru desbaterea bugetului, și pertractă, mai in deplina conformitate cu cas'a de josu, titlurile acoperirii: venitul din tabacu, taxe, timbre și sportule, loteria, vâmi și puncirea; apoi taxele de felurite numiri in montanistica, dominiile statului de diferite nume, fabricele erariile, in fine montanistica, monetaria, veniturile din vendiarea proprietății statului, dessarcinarea pamentului, veniturile ministeriului de politica, veniturile oficieloru de controla, și veniturile ministeriului de marina. —

Episcopulu Br. Siagun'a din cause sanitare lipsese de câtu-va tempu din siedintie.

In aceeași dîtinu cas'a ablegatiloru siedintia se a 71. La ordinea dilei e legea pentru vâmile de pe Elb'a, și referad'acomissiunei de controla pentru datoriele statului, care obiecte dupa propunerea lui Berger: de a nu se mai trece vremea cu alegeri de comitete noue, se predau, celu d'antâiu comitetului pentru desfacerea vâniloru de pe Schelde, celu din urma comissiunei pentru control'a datorieloru statului.

Apoi trecendu-se la referat'a comitetului pentru proiectulu de lege privitoriu la radicarea crescăminteloru la darea de castigu și de venitu dela intreprinderi cu actii, — Dr. Berger e contr'a proiectului, și staruiesce a remanê obiectulu de pân'acumu și a se plati aceste crescăminte numai intr'unu locu, și nu in toate locurile, unde au possessiuni ori unde luera aceste corporatiuni. Propunerea lui e sprijinita de Dr. Mühlfeld și de Hagenauer, dar remanê in minoritate de 21 voturi fatia cu 108., și asiă se 'ncepe desbaterea speciala a acestei legi.

Mai interessanta și mai ascutita — că sa dîcemu asiă — fu siedintia câtra capetu, candu Dr. Rechbauer interpellă pre presidele comissiunei de finantie: candu va fi elu in stare a referi despre intrebuintiarea celoru 10 millione cerute de regimu pentru expeditiunea schleswig-holsteiniana, va sa dîca pentru unu scopu, care este pentru Austri'a a ducatoriului de perire?! Elu din parte-si se folosesce de ocasiunea data, pentru de a starui a se face acest'a referada câtu se pôte mai curendu, că astfelu sa se dea Camerei ocasiune, de a aretă pe fatia si fără reserva, care próba politic'a ministeriului din afara. — Bravuri repetite dovedescu de ajunsu, ca de si interpellatiunea a fostu facuta numai de unulu și numai cu cuvintulu, totusi au aflatu resunetu viu in inimele ablegatiloru. — Litwinowicz că preside indrepta pre interpellantele la referintele Dr. Giskra, car acest'a dîce, c'a cerutu dela regimu socotelele specificate pentru cele 10 millione, și panacandu nu le va priimi aceste, nu e 'n stare a-si face referat'a. —

Siedintia 22 din 16/4 Ianuaru a casei magnatiloru facu capetu desbaterei bugetului. — La ordinea dilei e legea finantiala. Comissiunea respectiva propuse mai multe modificări ale decisiuniloru casei ablegatiloru, și anume

la art. I. spesele statului nu 609 millione dupa conclusulu casei ablegatiloru, ci 615,021,651 f.;

la art. III. veniturile statului nu 570,047,335 f. dupa conclusulu casei ablegatiloru, ci numai 568,373,179 f.

Aceste modificări se priimescu dupa propunerea comitetului fără desbatere.

Câte-va puncte mai mici, in care divergeza parerile ambeloru case, le potemu trece cu vederea. De ôcreare insemnate mai e numai tractarea d'orientieloru, ce

hotarise cas'a ablegatiloru ale comunică regimului, și care cas'a magnatiloru, la propunerea comitetului, le priimesce numai că nisee descoperiri. Propunerea Contelui Thun, a se luă notitia despre ele numai la protocolu, — din fericire — remanê in minoritate.

Sabiiu in 9/21 Ianuaru. Dupa o depesia telegrafica a „Herm. Ztg.“ etc. d'to Vienn'a 20/8 Ianuaru, comitetulu senatului imperialu pentru drumulu de feru transsilvanu aduse in 19 Ianuaru conclusulu meritoriu pentru lini'a ce sa se infintieze. Proiectulu lui Potocki: de a se predă caus'a dietei transsilvane, cadu. La votare se priimi lini'a Aradu—Vintiu de josu (Alvintz lângă Belgradu). In privintia continuării eii comitetulu aprobă lini'a Alvintiu—Sabiiu—Turnurosiu. Comitetulu mai decise și infintiarea liniei laterale dela Alvintiu la Belgradu in lungime de unu milu și jumetate. — „Herm. Ztg.“ aduce acest'a scire cu litere mari și puse intre rame. — (Vrendu ne vrendu ne aduseramu aminte de povestea cu Ziganulu, care candu se bagă sluga pe unu anu, dupa o septemăna dîse: multu a fostu, puțin a mai remasu; s'eu de povestea omului, ce dîse: bicu amu, numai caru și boi-mi mai trebuescu. Asiă și scirea acest'a; numai cas'a ablegatiloru, și cas'a magnatiloru sa mai incuviintieze, și M. S. Imperatulu sa sancțiuneze aceste decisiuni, in fine sa se afle intreprindatori, cari sa faca acestu drumu de feru, apoi lucrulu e gal'a.)

Sabiiu in 10 Ianuaru. (Felurite.) Că unu semnu imbucuratori de progressu avemu datorintia a referi cititoriloru nostri, ca la academi'a de drepturi c. r. de aici sau publicatu oficialmente serbatorile legate ale bisericei resaritene că dile, in care la academia nu se voru tinê prelegeri. Publicarea, încâtu scimu, urmase dupa corespundintia oficiosa a directiunei academiiei cu ven. ordinariate respective, adica cu celu episcopescu gr. or. din Sabiiu și cu celu gr. cat. metropolitanu din Blasiu. Baremu amu fi in stare câtu de curendu, a anuntia și faptul, ce-lu acceptămu cu atât'a sete, ca s'au introdusu la academia și limb'a româna! — Foile de Vienn'a ne spunu ca sesiunea presinte a senatului imperialu se va termină cam cu finitululunei Ianuaru cal. nou. — Gerulu de alaltieri încôce s'a ma imoiatu.

Ni se scrie din tînutulu Ilici, ca judele cercualu, d. Ladislau Olteanu, cunoscutu și lectoriloru nostri, care pentru ilegalitățile se fusese suspendatu din postu prin insusi In. Guberniu, prin uneltirile protectoriloru sei și anume prin luarea unui protocolu fortiatu, a fostu repusu in oficiu și ca acumu scuipa focu asup'a totororu aceloru barbati bravi, cari avusera curagiulu a-i infruntă nelegiurile. Cu deosebire, ni se scrie, au ajunsu post'a lui de resbunare pre unu bietu invetiatoru comunalu, care sacrificandu sanatarea, seracia — căci avereă nu potemu dîce — și vietia sea au alergatu pela Sabiiu, pentru de a caută alinare nespuseloru suferintie, ce le gatesce acestu oficialu uitatu de sine supusiloru sei. Bietulu invetiatoru geme acumu in prinsorile Devei, și chicos'a a mai multoru preoti onorabili n'a fostu in stare de a-i esoperă scaparea și libertatea d'a merge la famili'a sea, carea acumu in poterea ernei, fără casa, fără adpostu, e data prada fêmei, gerului, desperatiunei. Ba ce e mai funestu, sotia lui e m'poverata, și doi copii, ce-i are, suntu inca de totu mici. Cu asemenea mesuri ni se spune ca suntu amenintati și câti-va preoti. Luandu-ne voia in interessulu umanității a trage atentiunea respectiveloru diregatorii superordinate asup'a acestui faptu demnu de barbaria evului mediu, nu ne potemu oprî mirarea, cumu se și pôte lasă in postu publicu unu omu, care — abstragendu de capacitatea lui — e totdeodata și padurarulu unoru bunuri „domnesci“, ba e padurarulu acestor'a, și diregatoriu numai pe de laturi. — Ceeace in sa neau indignatu și mai multu, ne-au indignatu pâna la sufletu, e, că unu preotu românu in diregatoria mai inalta, pre care numai respectulu câtra oficiu ne face a nu-lu publică de asta data cu numele, nu afla dejosire intru a portă referintie familiare, intru a lacomi și a luă parte la tractele, ce i le gatesce cu profusiune acestu diregatoru, și astfelu a tradă insusi caus'a invetiatoriloru, a preotiloru, a poporului seu!

Amu dori, că cei ce au urechi de auditu sa auda, panacandu mai e tempulu.

Vienn'a in 18 Ianuaru 1864.

Caus'a administratiunei comitatului Temisiu inca nu e decisa, dara in aceste dile negresitu se va resolvî. Sunteum informati, de la o autoritate, ce merita t'ota increderea, ca

propunerea s'a subternutu Maiestății Sele acuma trei septemăni, și toti ascépta intarirea prénnalla.

Cumu ôre s'a facutu propunerea? Intr'unu modu favoritoriu pentru noi? Ni-o spunu acést'a destulu de categoricu jurnalele magiare; s'a propusu unu neamtii și catolicu, pentru-ca se cere unu omu — ne utra lu.

Sa nu cugetati, ca dóra barbatii nostri au fostu cu ocașiunea acést'a pasivi, nu, căci de și unu capu santitu din Banatu s'a dechiaratu, ca are cea mai mare incredere in contrarii nostri, și știméza' cu multu mai tare pre barbatii de la cârma, decâtu cerendu respectarea drepturilor nóstre sa le dee votu de neincredere, că și candu cererea de a se respectá drepturile natiunei nóstre și plansórea pentru-ca acelea ni se calca in pitióre, in impregiurările cele incarcate de misieli in cari ne aflámu noi — s'aru poté face votu de neincredere; dar' și acést'a a fostu bine, ca celu putiou acuma nu ne vomu radimá pre ori și ce baba fricósa, care pune interesele sale personali inaintea intereselor natiionali; nu cugetati, dîcu, căci partea cea mai insemnata a facutu pasi energiei, in sa votulu Romániloru nici acuma nu s'a respectatu, ci s'a dîsu, că cu ocașiunea incorporárei Banatului, ca votulu Romániloru nu e votu și cá atare nici ca s'a luatu in considerare.

Candu a fostu vorb'a de propunere, s'a ingeratu și administratorele patriarchalu din Carlovitiu cá Episcopu alu Timisiórei, și Sánti'a Sea sciindu pré bine, ca dupa ce in comitatulu Timisiului a fostu antáiu comite supremu unu barbatu din sinala natiunei serbesci, dupa aceea unu administratoru unguru, eara mai pre urma iara unu Serbu, ca de astadata nu va mai poté reesi cá sa se denumésca earasi Serbu, si-a datu votulu seu pentru unu Neamtii, numai cá sa nu reesiésca Románii; Sánti'a Sea cá parinte crestinescu și dreptu a vrutu și vrea, cá intr'unu comitatu cu majoritate absoluta romána sa ocupe postulu celu mai de frunte unu Neamtii; noi de acést'a nu ne mirámu nici decâtu, căci iubirea crestinesca a archipastoriloru nostri serbi a fostu totdeun'a sugrumarea și inuadusirea drepturilor nóstre natiionali. Dîrnalele magiare lauda totu pre acelu neamtii magiaronu și dîcu, ca scie bine legile. Ei bine, dar Boemii de subt absolutismu n'au sciutu bine legile, și voi fratiloru magiari, de ce ati strigatu atát'a incontr'a loru și i-ati batjocoritu? Pentru ca in o tíera constitutunala trebuie respectate drepturile poporului, trebuie respectata limb'a lui, ce nu se póte, déca n'are dirigatori din sinulu seu, și acum'a nóue in Timisiu voiti a ne impune de chefu alu comitatului pre unu stráinu, pre unu Némtii, și dîceti, ca scie bine legile! Acést'a nu se numesce egalitate, fratietate.

Suntemu convinsi, ca cei ce suntu chiamoti a implini demandatiunile Maiestății Telo și dreptele pretensiuni ale Romániloru cunoscu pré bine paról'a prébunului nostru Imperatu, data cu ocașiunea incorporárei Banatului și semanatur'a pré gratiósá din Iuniu 1863, erá mai departe ca barbatii nostri rivaliséza cu ai ori și cárei natiuni conlocuítóre in patria in cunoscintiele chiamarei unui comite supremu și in credintia catra tron; denumirea unui Némtii de comite supremu in comitatulu Timisiului, unde Románii facu majoritate absoluta, ar fi dovadá, ca barbatii, ce lucescu in fruntea Ungariei, suntu inimicii cei mai contrari ai vointiei și parolei Maiestății Sele și ai respectárei drepturilor unei natiuni credincióse și paciñice, precum e cea romána.

Inca un'a, Onorata Redactiune! In caus'a Mitropoliei ni se punu pedece preste pedece. Episcopulu Versietiuului, precum suntemu informati, procede cá unu pasia cu filii suflétesci románi din dieces'a sea, de unde se deduce, ca intentiunea Sántiei Sele cea archipastorésca aru fi, ca Románii ne mai potendu rabdá apesarile, o parte din ei sa tréca la unire, éra fractiunea remasa sa se innece in caosulu Serbismului. Noi nu suntemu inimicii unirei, in sa inimicii metechneloru, ce se tiesu, spre a aruncá intre frati sementi'a desbinárei religiuaric; dara Ddieu e banu, elu va scuti natiunea romána de intrigele contrariloru eii, carii si-au propusu a o ruiná totalminte. — Unu banatíénu.

Varietáti și nouátii de di.

(Fapta scandalósá.) „Herm. Ztg.“ aduce o corresponsintia din Fagarasiu, in carea se istorisesc, ca veduv'a unui cetatiénu, ce morise nu de multu, aru fi fostu acusatá prin pascuile (hartii batjocorítóre) cu mai multe fapte rele, intre care și cu aceea, ca ea si-aru fi otravitu pre barbatulu. O pascuila de acestea anonima sa se fia adresatu și deadreptulu cátra magistratulu orasiului. Acést'a a și demandatu desgroparea și desfacerea reposatului, dar acusele

s'au aflatu nefundate. — Déca on. magistratu va fi demandatu acést'a desgropare in urm'a unei pascuile, apoi nu ne mirámu, cum s'a nascutu cunoscutulu proverbiiu germanu despre Fagarasiu. —

Legea pentru drumulu de feru dela Leopole Cernautiu s'a sanctionatu de Maiestatea Sea, și concessiunea ceruta pentru cladirea lui s'a datu principelui Sapiéha, cavalerului Borkowski și celoralalti companisti.

(Contributiuni de buna voia.) D. B. arata in „Gaz. Transs.“ cá date autentice, ca Transsilvanii strica pe tabacu pe anu câte 1,856,826., ear pe joculu la loteria câte 410,600, in fine pe vinarsu (care cam cátu se ferbe in Ardélu, in Ardélu se și bea) cam 1,640,000f. — cu totulu dar 3,907,426 f. pé nimicu și iar nimicu.

Ból'a de vite in Ungari'a au fostu in 883 locuri, și din 483,919 capete de vite s'au bolnavitu 126,717, s'au vindecatu 41,940, au peritu 77,359, s'au taiatu 5818 și au remasu bolnave 1600, va sa dica perderea totala a fostu de 83,177 capete.

(Descoperire interessanta.) „Buciumulu“ aduce o scire fórté interesanta: ca adica in Romani'a aprópe de Remnicu s'aru fi aflatu unu isvoru de apa, care dupa scóterea s'a afara din pamentu erá ferbinte de 28° Reaumur. Acést'a aru fi o descoperire fórté insemnata, și aru documentá din nou ceeace s'a dîsu de multe ori, ca cine scie câte comori pretióse mai ascundu muntii Romaniiei.

Administratiunea „Buciumului“ o a luatu asupra-si D. Aricescu cunoscutulu poetu și publicistu románu.

Principatele románe unite.

Situatiunea de fatia a Romaniiei o descrie „Buciumulu“ in modulu urmatoriu:

„Dóue cestiuni mari preocupá astadi tóte spiritele și incuragéza animele pe calea cea larga ce a deschisu Domnitoriulu Romániloru patriei sele. Un'a din aceste dóue cestiuni este mai multu morale, sciintifica, pentru-ca ea tinde a ne incorporá in famili'a européna prin impartírea timpului și prin assimilarea datelor. Acést'a este adoptarea calendariului celui nou gregorianu.

Inaltínea Se Domnitoriulu, ordonandu adunarea Episcopiloru și a ambiloru Mitropolitu, li-a facutu dóue intrebári, la cari prelatii sunt invitati a respunde in putine dile. Intrebarea anteiu este: schimbarea calendariului smintesce intru ceva dogmele ritului ortodoxu séu unu? Si adóua: schimbarea calendariului se attinge de religiune, séu este numai o cestiune sciintifica de astronomia?

Nu ne indoimu, ca responsulu prelatiloru románi o sa fia, ca schimbarea calendariului nu smintesce intru nimicu dogmele religiunii, și ca este o simpla cestiune sciintifica de astronomia.

Este multu timpu de candu se simte trebuinti'a sa ne calculámu timpulu cá lumea civilisata. Faptele cele mari in sa de progressu pentru Romani'a le-a rezervatu Provedinti'a spre a le essecutá pe tóte Alessandru Ioann I.

A dóua cestiune este tunurile, cu cari districtele și orasiile Romaniiei voru sa multiamésca Domnitoriului pentru luarea monastiriloru ce se diceau in chinate, bráne ovenesci, și Domnulu mai scie cum, cu cari, — afara de cele alte avantajie politice — s'a dotutu Statulu románu cu unu venitu annuale mai bine de unu millionu de galbeni; din care venitu, — nu mai este indoiéla — are sa se folosesca totu poporulu románu, și au sa se faca multe imbanatáiri pe nesimtíte in tíera.

Prospectu politicu.

Intr'unulu din numerii precedinti asemenaramu Europ'a in privintia politica cu unu pamentu vulcanicu, care in totu momentulu póte irumpe in esplosiuni infricosiate. Acestu assertu generalu ne veni de nou in minte, candu citiramu scirile cele mai prospete dela resaritu, médiadi și medianópte, ce le comunicaramu pe scurtu si n numerulu nostru din urma.

Caus'a danesa inca d'abiá e nceputa, și eata ca cele dóue poteri-mari ale confederatiunei germane starnesca prin procederea loru o neodichna rodiatóre in staturile germane de mân'a a dóua și a trei'a, o neodichna, carea, de nu se va luá curendu dela midilocu pétr'a de smintéla, póte produce unu reshelu civilu in insasi Germani'a. Austri'a adica aliata cu Prussia pasiesce in caus'a germano-danesa — cumu amu dice — pe conf'a sea propria, nepesandu-le de aceea,

ca ce facu celelalte staturi, care 'n diet'a confederațiunei dela Frankfurt sunt majoritatea. Aceste staturi iarasi nu se potu uitá cu nepesare, cumu cele dóue staturi mari ne-socotesuu conclusiunile confederațiunei si facu unu felu de aliantia in aliantia. Afara de aceea ele inca n'au uitatu, ca 'n anul 1851. si 1852., tótu camu in asemenea impregiurári cá ceste de-acumu, Austri'a si Prussi'a au ocupatu Schleswig-ulu si Holstein-ulu, au pasítu cu mâna armata incontr'a armatoru germane, au incheiatu in fine la anulu 1852 reu renumitulu protocolu de Londr'a, prin care la parere Holstein si Schleswig remánu independinti, in realitate insa devinu de nou prada arbitragiului si absolutismului danesu. De aceea dar e probabilu, ca intre Germani'a propria de o parte si intre Austri'a si Prussi'a de alta parte voru urmá conflicte serióse.—

Despre încercárilé Italiei, de airumpe asupr'a Austriei la cea d'antáiu ocaziune binevenita, vorbiramu in prospectulu politicu alu numerului din urma. Se póte prealesne. cá acústa ocaziune sa o prinda Victoru Emanuilu tocmai pecandu Ausri'a va fi mai preocupata de afacerea germano-danesa.

Intr'aceea se pare ca va a se pregáti si a trei'a furtuna la resaritul de médiadí alu Europei. Acolo staturile románo-slave de pelánga Dunare, care statura cu Pórt'a otomana in referintie de suzeranitate, voru a se desbracă de acésta referintia apesatóre si a se investi cu deplin'a suveranitate. Spre acésta tîntescu tóte actele loru interne. Unulu din actele acestea fu de curendu si secularisarea monastiriloru din Romani'a. Se poteá prevedé, ca calugarii greci nu voru suferi 'n tacere acesta fapta, ci voru miscá ceru si pamentu—de nu voru poté isbuti cu angerii-crestinii—voru chiam'a intr'ajutoriu pre—Turcii,) cá sa-si sustina privilegiele. Se vede, ca Turci'a a priimitu a se face advocatulu acestei cause desperate si a tramite note gubernului romanescu, cá sa desfaca ceea ce a facutu. Cuprinsulu mai pe largu alu acestoru note lu vomu vedé, sperámu, preste putinu; dar de acum inca credemu, ca nu vomu remané prooroci mincinosi, de vomu prevesti, ca Romani'a va merge inainte pe calea sea si nu se va impressiuná de nisce inspaimentári góle. Déca insa Turci'a aru trage sabi'a pentru sustinerea pretinselor sele drepturi, atunci se pare ca Romani'a, aliata cu Serbi'a si Muntele negru, va 'ntempiná acestu pasu, va respinge puterea cu puterea.

Si atunci iata ca pe primavér'a venitóre, afara de Poloni'a, amu mai avé in Europ'a trei resbele mari.

Sa sperámu insa, ca diferentiele flotante se voru complaná pe cale pacifica; cáci care statu e astadi in Europ'a, care sa nu aiba mai multa trebuintia de pace decâtu de resóoiu!

Cele díse mai susu despre caus'a germano-danesa, le ilustrámu inca prin urmatórele:

Austri'a si Prussi'a tramisera in nóptea de 14 spre 15 Ianuariu unu ultimatu catra Dani'a, in care o provóca a respunde in 48 óre, ca va a suspende constitutiunea din Novembre, ori nu? cáci la casulu cestu din urma indata se voru revocá din Kopenhagen ambasadorii austriacu si prussescu, va sa dica se va dá semnalulu de bataia. La acestu pasu se vede ca au fostu gat'a cele dóue puteri mari inca de mai nainte; cáci propunerea loru la congressulu confederalionalu din Frankfurt: cá congressulu sa provóce pre Dani'a a-si retrage constitutiunea din 18 Novembre a. tr., cáci la dincontra confederatiunea va ocupá Schleswig-ulu dreptu zelogu pentru dreptele sele pretensiuni.—cáci, dicemu, propunerea loru urmase numai in aceeasi dí, adica in 14 Ianuariu.—Proiectulu se reieptase cu 11 voci contr'a 5; si Austri'a si Prussi'a declarara, ca acum voru luá ele actiunea in mânilé sele. Acésta vedemu ca o si facu cu energia ne'ndatinata; drumurile de feru din Austri'a si Prussi'a stau gat'a, pentru de a transportá milit'á loru aliata spre médiánopte. E 'ntrebarea insa, ca ce voru face acum puterile celelalte germane? Ele, si anume Hanover'a si Saxoni'a tinu ocupatu Holstein-ulu din capu pâna 'n capu, car drumulu spre Schleswig duce prin Holstein; intielegemu drumulu pe uscatu, cáci marin'a si-o mancara Nemtii mai cesti ani cá Ziganiá biseric'a. Concedevoru staturile celelalte, cá Austri'a si Prussi'a sa calce cu armatele sele unu pamentu ocupatu de confederatiune, unu pamenta ce se tine de terenul confederatiunei? Si déca nu voru concnde, incaierá-se-voru Germani cu Germani chiaru in Holstein? Nu e cu nepotintia. Diurile prussesci celu putinu spunu, ca Prussi'a s'a gânditu si la acésta si a si luat mesurile de lipsa.

Pecandu se petrecu acestea in Germani'a, unde lucrurile devinu din ce in ce mai cretie, pe atunci Franci'a tace si cóce. Ea s'a declarat, ca-si reserva libertatea de a urmá asiá, precum voru cere interesele eii, si Napoleonu se díce

ca de multu tempu n'a fostu asiá veselú cá acum. Elu amesuratulu politiceii napoleonice, se va folosi la tempulu seu de incurcaturile intre Germani, spre a pasi la midilocu cá judecatoru, pentru care oficiu apoi firesce se va sci si despagubi.

Englitér'a fatia cu cestiunea germano-danesa clatina intre activitate si passivitate. Congressulu seu confederalionalu propusa de ea pentru regularea acestei cause in specialu o-a priimitu si Dani'a; e 'ntrebare insa, veni-va treab'a pâna la atát'a. In privint'a ultimului austro-prussescu Englitér'a s'a facutu midilocitóre intre aceste puteri si Dani'a, aretandu celoru dóue cabineté, ca a respunde intr'o cauza atátu de momentósa in 48 óre, in care regele nici ca póte ascultá pre parlamentulu monarchiei sele, va sa dica a cere unu ce imposibilu.

Dani'a se crede cu securitate ca a refusatulu pretensiunile austro-prussesci. De alta parte iarasi vine fói'a „Berlingske Tidende“ pentru de a deminti aceea ce credeá tóta Inmea, a deminti adica sosirea unui ultimatu la Kopenhagen, si a dice, ca regimulu dánesu s'a declaratulu ca e aplecatu a face modificári in unele puncte ale constitutiunei din Decembre.

Din Russi'a nimicu mai importantu; in Greci'a totu reu regele sta numai cá frundi'a pe apa.

Jurnalele mai nóue in Romani'a, ce le asceptámu cu atát'a nerabdare, pentru de a ne convinge despre starea lucrului cu not'a turcesca, nu ni-au sositu, afara de „Conventiunea.“

Mai nou.

Deputatulu Sípotariu e in viétia! dupa cum ne asigura „Kol. Közl.“ Baremú aru fi adevératu!

MULTIAMITA PUBLICA.

Comitetulu subscrisu are placut'a datorintia a aduce la cunoscenti'a publica urmatórele nobile oferte pentru ajutorirea juniloru románi dela academi'a c. r. de drepturi de aici, si anume

1) dela unu balu serbatu in anulu trecutulu in Rossi'a de Munte s'au administratu prin d. Fisicu montanu in Rossi'a, Dr. Nicolau Stoi'a, 46 f. 70 xr.

2) dela d. Aloisiu Vladu, cunoscutulu barbatu alu natiunei nóstre, s'au tramisu prin on. Secretariatu alu Asociatiunei transsilvane etc. 10 esemplare din opulu laudatulu domnu „A román népés ügye“, cari vendiendu-se à 1f. 20 xr. au adusu 12 f., dupa subtragerea portului postalu de 50 xr. 11 f. 50 xr.

Summ'a 58 f. 20 xr.

care aducendu-se prin acésta la cunoscenti'a publica, impunu comitetulu si oblegamentulu de a multiami cu caldura nobililoru contribuitori si administratori.

Comitetulu se folosese de ocaziunea data, pentru de a rogá de nou pre P. On. D. Crisiánu, Protopopu gr. cat. in Reghinu, a nu mai intardiá cu tramiterea colectei facute in anulu trecutulu acolo pentru ajutorirea juristiloru dela acésta academiá.

Sabiú in 10/22 Ianuariu 1864.

Comitetulu pentru ajutorirea juristiloru.

Pretiturile de piatia

din Sabiú, Vineri in 10/22 Ian. 1864.

	fl.	xr.
Gráulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de códa „	3	7
Secar'a galét'a nemtiésca (Metzen) *)	2	—
„ de midilocu „	1	93
„ de códa „	1	87
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	47
„ de midilocu „	1	40
„ de códa „	1	33
Cucuruzulu galét'a nemtiésca (Metzen) *)	1	93

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

Burs'a din Vienn'a in 10/22 Ianuariu 1864.

Metalicele 5%	72 65	Actile de creditu	182
Imprumulu nat. 5%	80 25	Argintulu	120
Actile de banca	782	Galbinulu	5 74

DD. abonanti vechi suntu rogati a ne tramite impreuna cu abonamentulu si câte o adresa de pán' acum; ear cei noi, a ne insemná cu acuratetia loculu locuintiei si post'a din urma.

Numeri dela 'nceputulu anului 1864. mai suntu.